

SAMVERKAN ENLIGT LSS

- VIKTIGT, MEN INTE LÄTT

FUB

För barn, unga och vuxna
med utvecklingsstörning

SAMVERKAN MED KOMMUNER

En av kommunens skyldigheter är att samverka med intresseorganisationer som företräder människor med funktionsnedsättning som har rätt till LSS. Detta regleras i LSS 15 § 7 punkt. Samverkan med kommunen är även ett ansvar för FUB:s lokalföreningar, men inte alltid så lätt att få till på ett bra sätt. Riksförbundet FUB har därför tagit fram detta underlag som ett stöd för att starta upp - och upprätthålla - en konstruktiv och givande samverkan på lokalnivå.

SAMVERKAN ÄR INTE SAMMA SAK SOM SAMRÅD

Skillnaden mellan samverkan och samråd är ofta känd i kommunen, vilket framgår av de svar som intresseorganisationer kan få när de efterfrågar samverkan om kommunens LSS-verksamheter: "Vi har Kommunala Funktionshinderrådet". Vi börjar därför med att förklara vad som menas med samverkan och vad som menas med samråd.

SAMVERKAN INNEBÄR:

- ▶ Att samverka med organisationer som företräder människor som omfattas av LSS regleras i lag (LSS 15 § 7 punkt).
- ▶ Att samarbetet mellan parterna ska vara fråga om ett ömsesidigt givande och tagande.
- ▶ Att alla parter ska vara likvärdiga.
- ▶ Att alla deltagare är med och påverkar resultatet.

SYFTET MED SAMVERKAN:

- ▶ Att skapa förutsättning för att kunna utöva inflytande över beslut som fattas av kommunen som rör LSS.
- ▶ Att skapa förutsättningar för att kunna påverka, lämna förslag och att ge synpunkter så att viktiga kunskaper och erfarenheter ska kunna tillföras den verksamhet man samverkar kring.

SAMRÅD INNEBÄR:

- ▶ Kommunernas samråd med funktionshinderorganisationerna (inte bara de som omfattas av LSS) benämns på olika sätt: funktionshindersrådet eller tillgänglighetsrådet är vanligast. I några kommuner kallas det fortfarande kommunala handikapprådet. Samrådet är frivilligt, d.v.s. inte reglerat i lag som samverkan enligt LSS.
- ▶ Funktionshindersrådet/tillgänglighetsrådet är ett forum för utbyte av information inom funktionshinderområdet. Det handlar framförallt om kommunens övergripande arbete med funktionshinderfrågor. En vanlig fråga för samrådet är exempelvis den fysiska tillgängligheten inom kommunen. Ofta innebär samrådet information om beslut som kommunen redan har tagit.

ALLA PARTER VINNER PÅ SAMVERKAN

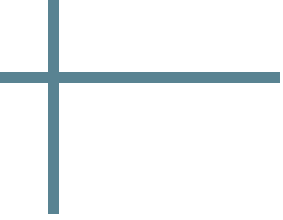
Det finns många anledningar till varför samverkan är viktig och varför samverkan har en egen paragrafpunkt i LSS:

- ▶ Alla berörda är med och bidrar med sina erfarenheter och sin kunskap. Det ökar möjligheterna att göra rätt från början.

- ▶ Det är det viktigaste frågorna för dem som har LSS-insatser som diskuteras. Det spar tid och resurser samt sparar dubbelarbete. Det gör också att akuta insatser i framtiden minimeras.
- ▶ Kunskapen hos alla parter ökar, vilket på sikt ger en bättre verksamhet. Med stor sannolikhet innebär det en mer ändamålsenlig användning av resurser till verksamheten då långsiktig planering blir möjlig.
- ▶ För de berörda personerna som har LSS-insatser ökar inflytandet och självbestämmandet samt tryggheten, i linje med lagens intentioner. En välfungerande samverkan leder till att såväl personer med LSS-insatser som medarbetare blir nöjdare.
- ▶ Goda relationer underlättas och konflikter mellan kommunen och intresseorganisationer förebyggs.

SAMVERKA MED POLITIKER OCH ANSVARIGA FÖRVALTNINGSCHEFER

- ▶ Det har visat sig vara viktigt att samverkan sker med både ansvarig politiker och ansvariga förvaltningschefer. Ha gärna en parallell diskussion med oppositionspolitiker, som kan vara till god hjälp när nämnden ska ta beslut.
- ▶ Det kan ta tid att få igång en välfungerande samverkan. I början kan det finnas ett motstånd mot att "utomstående" ska vara delaktiga i beslut om verksamheten.
- ▶ Idag har förvaltningscheferna en mycket stor frihet att lägga fram sina beslutsrekommendationer till politikerna i nämnden. Detta gör att intresseorganisationernas samverkan med politiker har stor betydelse.

Genom samverkan kan de få t.ex. FUB:s syns på saken, vilket är av vikt både när de är överens med förvaltningen och när de har avvikande mening. Det kan leda till att det ställs högre krav på förvaltningen att ta fram ett väl underbyggt underlag till sina beslutsförslag.

SÅ VAR DET TÄNKT

Det är en fördel att känna till intentionerna med bestämmelsen om samverkan, d.v.s. hur det var tänkt när lagen skrevs. I förarbetena till LSS beskrev Bengt Westerberg, dåvarande socialminister, samverkan på följande sätt (prop. 1992/93:159 S. 96-97):

- ▶ "Kommunerna skall samverka med organisationer som företräder funktionshindrade".
- ▶ "Jag ser det som en självklarhet att handikapporganisationerna fortlöpande ges möjlighet att lämna förslag och att ge synpunkter på hur verksamheten enligt lagen läggs upp och bedrivs. Därigenom tillförs också huvudmannen viktiga kunskaper och åsikter som funktionshindrade har".
- ▶ "Det är kommunerna som skall ha ansvaret för merparten av insatser enligt lagen. En skyldighet att samverka med handikapporganisationerna bör därför åvila dessa. Samarbetet bör kunna organiseras på olika sätt".
- ▶ "Närmare former bör bestämmas av huvudmannen och organisationerna tillsammans".

NÅGRA SAKER ATT TÄNKA PÅ

En välfungerande samverkan ställer krav på alla parter. Som företrädare för FUB är det viktigt att man har:

- ▶ God kännedom om det man ska samverka om, d.v.s. LSS, lagens förarbeten, riktlinjer, etc.
- ▶ God kännedom om hur kommunens styrs och vilka beslut (som rör personer med intellektuell funktionsnedsättning) som fattas av kommunen.
- ▶ En tydlig uppfattning om de aktuella områden som ligger i fokus för samverkan.
- ▶ En förståelse för rollen som innebär att man representerar alla inom kommunen som har intellektuell funktionsnedsättning samt deras närstående.
- ▶ En god samtalsförmåga som bidrar till en konstruktiv dialog, där man ömsesidigt lyssnar och talar.
- ▶ Ett skriftligt samverkansavtal med kommunen för att säkerställa att faktisk samverkan sker både under den närmaste tiden och i ett långsiktigt perspektiv.

VAD KAN MAN GÖRA OM KOMMUNEN IFRÅGASÄTTER SAMVERKAN?

Om kommunen ifrågasätter samverkan bör FUB (eller annan berörd intresseorganisation):

- ▶ Upplys om hur Länsstyrelsen uttryckte det i ett beslut till en kommun i Stockholms län:

"Länsstyrelsen anser att de särskilda uppgifter för kommunen som anges i 15 § punkt 7 LSS vad avser samverkan med organisationer kan ses som grundläggande för att kunna ge personer med funktionshinder möjlighet att leva som andra trots sitt funktionshinder. Samverkan bör som lagen anger bestämmas av kommunerna och organisationerna själva utifrån lokala förutsättningar.

Samverkan enligt 15 § punkt 7 LSS bygger på att två parter kommit överens om formerna för detta arbete. FUB uppger i sin anmälan att deras medlemmar helt står utan den insyn och intressebevakning som lagen föreskriver. Så länge den ena parten inte känner sig hörd eller delaktig finns enligt länsstyrelsen bedömning inte grunden för samverkan på det sätt som anges i 15 § punkt 7 LSS".

- ▶ Ta kontakt med ansvarig politiker. Var förberedd i sakfrågan och arbeta för att få politikerna att förstå vikten av det man vill samverka om OCH att samverkan är inskriven i lagtexten för LSS. Förklara att det är viktigt att ha FUB med redan från början för att det ska gynna kommunen.
- ▶ Ta kontakt med andra tjänstemän inom kommunen som ni kanske har samarbetat med tidigare för att få stöd för samverkan.
- ▶ Tydliggör att ni vill få till ett förtroendefullt samarbete med en transparent och konstruktiv diskussion.
- ▶ Kom gärna med exempel på smarta lösningar som blir bra för FUB:s målgrupp och som underlättar för kommunen att arbeta mer effektivt.
- ▶ Var öppen och förklara vikten av att hämta in synpunkter från de som direkt berörs av olika beslut, t.ex. flytt till en LSS-bostad, sammanslagning av dagliga verksamheter eller kommunala riktlinjer som säger att den som bor i gruppboende inte ska beviljas en kontaktperson.

- ▶ Ge bra exempel från andra kommuner där samverkan fungerar och upplevs positivt av både kommunen och FUB (kontakta gärna Riksförbundet vid behov av exempel inom specifika områden).

ÖVERENSKOMMELSE MELLAN FUB OCH KOMMUNEN

- ▶ Det är viktigt att bägge parter (FUB och kommunen) är överens om HUR samverkan ska ske. Ofta vill kommunen styra agendan och då är det just följande formulering i förarbetena "bestämmas av kommunerna och organisationerna" som är viktig, d.v.s. det ska vara en överenskommelse där bägge parter är delaktiga i beslutet om hur samverkan ska ske.
- ▶ När det gäller innehållet i samverkan, ska båda parter ha möjlighet att vara med och ha synpunkter innan beslut klubbas i nämnden eller tas av förvaltningschefen.

*En överenskommelse mellan en FUB-förening och en kommun
kan förslagsvis formuleras på följande sätt.*

ÖVERENSKOMMELSE OM SAMVERKAN

Mellan XX FUB-förening och XX kommun har följande avtal träffats rörande samverkan enligt lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS).

BAKGRUND

I Lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS) 14 och 15 § redogör lagstiftaren för vilka särskilda uppgifter som gäller för kommunen.

LSS § 15:7 "Till kommunens uppgifter hör att samverka med organisationer som företräder människor med omfattande funktionshinder".

SYFTET MED SAMVERKAN

Syftet med samverkan är att ge funktionshinderorganisationerna inom LSS-området möjlighet att utöva inflytande över beslut som fattas av xx kommun inom ramen för LSS-lagen.

Organisationerna "skall ges möjlighet att påverka, att lämna förslag och att ge synpunkter för att viktiga kunskaper och erfarenheter skall kunna tillföras verksamheten" (Prop. 1992/93:159).

GENOMFÖRANDE

Deltagare:

Från kommunen:

Representant från aktuell(a) Förvaltning(ar)

Myndighetsansvarig LSS i xx kommun.

Från företrädare:

Representanter från FUB (och ev. annan berörd intresseorganisation).

MÖTESPLAN

Sammanträde sker minst 4 gånger per år, enligt förslag från kommunen.

Förvaltningschefen ansvarar för kallelse. Förvaltningen ansvarar för kallelse, föredragningslista och skriftliga eller muntliga underlag. FUB kan ta upp egna frågor i anslutning till samverkansmötena.

AKTUELLA FRÅGOR ATT SAMVERKA OM ÄR:

Övergripande ärenden som berör levnadsvillkoren för personer som omfattas av LSS, så att dessa kan uppnå de goda levnadsvillkor lagen föreskriver som t.ex.:

- Uppbyggnad av gruppboheter och serviceboheter (planer, lokalprogram, utformning)
- Daglig verksamhet
- Hälsa och omvårdnad
- Fritidsaktiviteter
- Individuella planer och genomförandeplaner
- Kompetensfrågor gällande personal inom LSS-verksamheter
- Kvalitetsplaner samt uppföljning av dessa.

DOKUMENTATION

Representant för kommunen svarar för minnesanteckningar. Kommunens representant skall även se till att FUB:s synpunkter och förslag ingår i underlag vid beslutsfattandet för varje politiker och tjänsteman som fattar viktiga beslut som rör FUB:s medlemsgrupp (gäller dock inte beslut som berör enskild medlem).

Denna överenskommelse gäller till den 20XX-12-31 och förlängs med ett år i taget såvida ingen av parterna senast den 30 november aktuellt år säger upp överenskommelsen för en omreglering.

Kommunen den 20XX-XX-XX

.....
Kommun

.....
FUB